სამომხმარებლო ფასების ინდექსი, საბაზო ინფლაციის მაჩვენებელი

1. საკონტაქტო ინფორმაცია	
1.1. საკონტაქტო ორგანიზაცია	საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (საქსტატი)
1.2. საკონტაქტო ორგანიზაციის ერთეული	ფასების სტატისტიკის დეპარტამენტი
1.3. საკონტაქტო პირი	გიორგი თეთრაული
1.4. საკონტაქტო პირის ფუნქცია	ფასების სტატისტიკის დეპარტამენტის უფროსი
1.5. საკონტაქტო პირის საფოსტო მისამართი	ქ. თბილისი, 0180, ცოტნე დადიანის 30
1.6. საკონტაქტო პირის ელექტრონული ფოსტის მისამართი	gtetrauli@geostat.ge
1.7. საკონტაქტო პირის ტელეფონი	+995 32 236 72 10 (400)
1.8. საკონტაქტო პირის ფაქსი	-

2. მეტამონაცემების განახლება	
2.1. მეტამონაცემების ბოლო სერტიფიცირება	2024 წ. 14 თებერვალი
2.2. მეტამონაცემების ბოლო გამოქვეყნება	2024 წ. 14 თებერვალი
2.3. მეტამონაცემების ბოლო განახლება	2024 წ. 14 თებერვალი

3. სტატისტიკური მონაცემების წარმოდგენა

3.1. მონაცემების აღწერა

სამომხმარებლო ფასების ინდექსი წარმოადგენს მომხმარებელთა მიერ შეძენილი საქონლისა და მომსახურების ფასების საშუალო დონის მაჩვენებელს საბაზო პერიოდთან შედარებით.
სამომხმარებლო ფასების ინდექსი არის ერთადერთი მაჩვენებელი, რომელიც გამოიყენება საქართველოში ინფლაციის დონის გასაანგარიშებლად. ამასთან, სამომხმარებლო ფასების ინდექსი მონაწილეობს ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებლის განსაზღვრის პროცესში.
საბაზო ინფლაცია წარმოადგენს ინფლაციის მაჩვენებელს, რომელშიც არ არის გათვალისწინებული სეზონური კომპონენტი და ყველაზე მეტად ცვალებადი ფასების მქონე პროდუქტები. მისი დანიშნულებაა ინფლაციის ძირითადი დინამიკის (ტენდენციის) ასახვა და ამიტომ წარმოადგენს მნიშვნელოვან ანალიტიკურ ინსტრუმენტს ქვეყანაში მიმდინარე ინფლაციური პროცესების შეფასებისთვის.

3.2. კლასიფიკაციის სისტემა

მონაცემები დაჯგუფებულია „დანიშნულების მიხედვით ინდივიდუალური მოხმარების კლასიფიკაციის“ (COICOP – Classification of Individual Consumption by Purpose) შესაბამისად.

3.3. სექტორის მოცვა

სამომხმარებლო ფასების ინდექსის გამოკვლევა მოიცავს რეზიდენტების მიერ ქვეყნის ტერიტორიაზე და მის ფარგლებს გარეთ პირადი მოხმარების მიზნით შეძენილ საქონელსა და მომსახურებას.

3.4. სტატისტიკური ცნებები და განსაზღვრებები

ქვეყნდება შემდეგი მონაცემები:

სამომხმარებლო ფასების ინდექსი:

- სამომხმარებლო ფასების ინდექსები წინა თვესთან შედარებით;
- სამომხმარებლო ფასების ინდექსები გრძელვადიან საბაზო პერიოდთან შედარებით;
- სამომხმარებლო ფასების ინდექსები წინა წლის შესაბამის თვესთან შედარებით;
- სამომხმარებლო ფასების ინდექსები 12 თვის საშუალო წინა 12 თვის საშუალოსთან შედარებით;
- სამომხმარებლო ფასების დეტალური ინდექსები წინა თვესთან შედარებით;
- სამომხმარებლო ფასების დეტალური ინდექსები წინა წლის შესაბამის თვესთან შედარებით.

საბაზო ინფლაცია:

- საბაზო ინფლაციის მაჩვენებელი წინა წლის შესაბამის თვესთან შედარებით.

3.5. სტატისტიკური ერთეული

სამომხმარებლო ფასების ინდექსი: გამოქვეყნებული ინდექსი შეესაბამება რეზიდენტების მიერ ქვეყნის

ტერიტორიაზე და მის ფარგლებს გარეთ პირადი მოხმარების მიზნით გაწეულ „საბოლოო მონეტარულ დანახარჯებს“;
საბაზო ინფლაცია: გამოქვეყნებული მაჩვენებელი შეესაბამება რეზიდენტების მიერ ქვეყნის ტერიტორიაზე და მის ფარგლებს გარეთ პირადი მოხმარების მიზნით გაწეულ „საბოლოო მონეტარულ დანახარჯებს“ სამომხმარებლო კალათიდან ცალკეული საქონლისა და მომსახურების გამორიცხვით.

3.6. სტატისტიკური პოპულაცია

სამომხმარებლო ფასების ინდექსი ასახავს რეზიდენტების მიერ ქვეყნის ტერიტორიაზე და მის ფარგლებს გარეთ პირადი მოხმარების მიზნით საქონელსა და მომსახურებაზე გაწეული დანახარჯების ცვლილებას. ინდექსი **არ ითვალისწინებს** სახელმწიფოსა თუ ინსტიტუციური დაწესებულებების (საავადმყოფოები, ციხეები, თავშესაფრები და სხვ.) მიერ გაწეულ ხარჯებს.
საბაზო ინფლაციის მაჩვენებელი მიიღება სამომხმარებლო ფასების ინდექსის საერთო მაჩვენებლის საფუძველზე, წონების იმავე სტრუქტურისა და ფორმულის ტიპის გამოყენებით. საერთაშორისო ორგანიზაციების მეთოდოლოგიის ერთ-ერთი მეთოდის მიხედვით, საბაზო ინფლაცია გაიანგარიშება სამომხმარებლო კალათიდან ცალკეული საქონლისა და მომსახურების გამორიცხვით.
საქართველოში საბაზო ინფლაციის გაანგარიშება ხდება სამომხმარებლო კალათიდან შემდეგი საქონლისა და მომსახურების ჯგუფების გამორიცხვით:

- სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები;
- თამბაქო (კონკრეტულ შემთხვევაში);
- ენერგომატარებლები (ბენზინი, დიზელის საწვავი, გაზის საწვავი, გაზი გათხევადებული, შეშა);
- ადმინისტრირებადი ტარიფები (წყლის, ნაგვის გატანის, ელექტროენერგიისა და ბუნებრივი აირის გადასახდელები);
- ტრანსპორტი (საგარეუბნო და შორი მიმოსვლის მატარებლით, საგარეუბნო ავტობუსით და საქალაქთაშორისო ავტოტრანსპორტით, საქალაქო ტაქსით და თვითმფრინავით მგზავრობა).

3.7. საანგარიშო არეალი

ფასების შეგროვება ხდება ქვეყნის 6 დიდ ქალაქში: თბილისში, ქუთაისში, ბათუმში, გორში, თელავსა და ზუგდიდში საცალო ვაჭრობისა და მომსახურების ობიექტებზე. სამომხმარებლო კალათა იდენტურია ექვსივე ქალაქისთვის.

3.8. დროის მოცვა

სამომხმარებლო ფასების ინდექსი:
მთლიანი ინდექსი – 1988 წლიდან;
COICOP-ის ჯგუფების მიხედვით – 2004 წლიდან.
საბაზო ინფლაცია – 2010 წლიდან.

3.9. საბაზო პერიოდი

სამომხმარებლო ფასების ინდექსი – 2010 წელი;
საბაზო ინფლაცია – წინა წლის შესაბამისი თვე.

4. ზომის ერთეული

სამომხმარებლო ფასების ინდექსი – ინდექსი;
საბაზო ინფლაცია – პროცენტული ცვლილება წინა წლის შესაბამის თვესთან შედარებით.

5. საანგარიშო პერიოდი

თვე.

6. ინსტიტუციური მანდატი

6.1. სამართლებრივი აქტები და სხვა შეთანხმებები

საქართველოს კანონი „ოფიციალური სტატისტიკის შესახებ“;
https://www.geostat.ge/media/54263/საქართველოს-კანონი-ოფიციალური-სტატისტიკის-შესახებ.pdf
სტატისტიკურ სამუშაოთა ყოველწლიური პროგრამა;
https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/307/statistikur-samushaota-programa
საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის დებულება.
https://www.geostat.ge/media/20600/10%2Csaqstatis-konsolidirebuli-debuleba.pdf

6.2. მონაცემთა გაზიარება

-

7. კონფიდენციალურობა

7.1. კონფიდენციალურობა – პოლიტიკა

1. საქართველოს კანონი „ოფიციალური სტატისტიკის შესახებ“:
   - კანონის მე-5 მუხლის თანახმად, სტატისტიკური კონფიდენციალურობა და მონაცემების ექსკლუზიურად სტატისტიკური მიზნებისთვის გამოყენება – ოფიციალური სტატისტიკის მწარმოებელი ორგანოს მიერ შეგროვებული ან მიღებული ფიზიკური ანიურიდიული პირის შესახებ პერსონალური მონაცემები ან/და ინდივიდუალური მონაცემები კონფიდენციალური უნდა იყოს და მხოლოდ სტატისტიკური მიზნებისთვის უნდა იქნეს გამოყენებული.
   - კანონის 34-ე მუხლის (მონაცემთა კონფიდენციალურობის დაცვა) თანახმად, 1. ოფიციალური სტატისტიკის წარმოების მიზნით შეგროვებული, დამუშავებული და შენახული მონაცემები კონფიდენციალურია, თუ ეს მონაცემები სტატისტიკური ერთეულის პირდაპირი იდენტიფიცირების ან არაპირდაპირი იდენტიფიცირების საშუალებას იძლევა. ამასთანავე, აგრეგირებული მონაცემები კონფიდენციალურად მიიჩნევა, თუ: ა) ეს მონაცემები არაუმეტეს 3 სტატისტიკურ ერთეულს ეხება და აღნიშნული მონაცემებით შესაძლებელია ერთ-ერთის არაპირდაპირი იდენტიფიცირება ან/და მჟღავნდება ამ ერთეულის/ერთეულების შესახებ კონფიდენციალური მონაცემები. 3-ზე მეტი სტატისტიკური ერთეულის შესახებ აგრეგირებული მონაცემები შეიძლება მიჩნეულ იქნეს კონფიდენციალურ მონაცემებად საქსტატის აღმასრულებელი დირექტორის გადაწყვეტილებით, თუ საჭიროა ამ მონაცემების კონფიდენციალურობის დაცვის უზრუნველყოფა; ბ) ეს მონაცემები „სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ“ საქართველოს კანონით სახელმწიფო საიდუმლოებად არის მიჩნეული. 2. კონფიდენციალური მონაცემები შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ამ კანონის შესაბამისად ექსკლუზიურად სტატისტიკის წარმოებისთვის. 3. ადმინისტრაციული ორგანოს შესახებ სტატისტიკური მონაცემები არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს კონფიდენციალურ ინფორმაციად, გარდა „სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ინფორმაციისა. 4. საჯაროდ ხელმისაწვდომი წყაროდან მიღებული ინდივიდუალური მონაცემები, რომლებიც საქართველოს კანონმდებლობით საჯარო ინფორმაციად არის მიჩნეული, არ ითვლება კონფიდენციალურ ინფორმაციად. 5. კონფიდენციალური ინდივიდუალური მონაცემების გამოქვეყნება შესაძლებელია, თუ არსებობს სტატისტიკური ერთეულის წერილობითი თანხმობა ამ მონაცემების გამოქვეყნებაზე. 6. კონფიდენციალური მონაცემების გაცემა, გავრცელება ანარასტატისტიკური მიზნებისთვის გამოყენება დაუშვებელია.
   - კანონის 38-ე მუხლის თანახმად, ოფიციალური სტატისტიკის მწარმოებელი ორგანოების თანამშრომლებს ეკრძალებათ სტატისტიკური მიზნებისთვის შეგროვებული დ ადამუშავებული კონფიდენციალური სტატისტიკური მონაცემების პირადი, აკადემიური, სამეცნიერო ან სხვა საქმიანობისთვის გამოყენება და გავრცელება.

   https://www.geostat.ge/media/54263/საქართველოს-კანონი-ოფიციალური-სტატისტიკის-შესახებ.pdf
2. „მონაცემების კონფიდენციალურობის პოლიტიკა საქსტატში“
   https://www.geostat.ge/media/20607/17.konfidencialurobis-brzaneba.pdf
3. „კონფიდენციალური მონაცემების სამეცნიერო-კვლევითი მიზნებისთვის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის წესი“
   https://www.geostat.ge/media/58983/დადგენილება--3.pdf
4. საქართველოს კანონი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“.
   https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1561437

7.2. კონფიდენციალურობა – მონაცემებთან მოპყრობა

- კონფიდენციალურობის დაცვის სახელმძღვანელოები.
- საქსტატში დასაქმებულის მიერ წერილობით აღიარებული ვალდებულებები სამსახურებრივი საქმიანობის შედეგად მიღებული/შეგროვებული მონაცემების კონფიდენციალურობის უზრუნველყოფის შესახებ.

8. გამოქვეყნების პოლიტიკა

8.1. გამოქვეყნების კალენდარი

მონაცემთა გავრცელების თარიღები განსაზღვრულია სტატისტიკური სამუშაოების პროგრამის საფუძველზე შემუშავებული კალენდრით, რომელიც განთავსებულია საქსტატის ვებ-საიტზე და საჯაროდ ხელმისაწვდომია.

8.2. გამოქვეყნების კალენდარზე ხელმისაწვდომობა

https://www.geostat.ge/ka/calendar

8.3. მომხმარებლისთვის ხელმისაწვდომობა

მონაცემები ხელმისაწვდომია ყველა კატეგორიის მომხმარებლისთვის ერთდროულად.

9. გავრცელების სიხშირე
ყოველთვიური.

10. ხელმისაწვდომობა და მკაფიოობა
10.1. პრეს–რელიზები
პრეს რელიზი სამომხმარებლო ფასების ინდექსის შესახებ ყოველთვიურად ქვეყნდება საქსტატის ვებ-საიტზე. მასში მოცემულია ინფლაციის ყოველთვიური და წლიური მონაცემები და ინფლაციის მაჩვენებლის ფორმირებაში მონაწილე ჯგუფების შესაბამისი წვლილები. რელიზი ასევე მოიცავს სხვადასხვა ჭრილში ფასების დინამიკას გრაფიკის სახით: https://www.geostat.ge/ka/news?year=&month=&category=7
10.2. პუბლიკაციები
კვარტალური ბიულეტენი: https://www.geostat.ge/ka/single-categories/98/kvartaluri-biuleteni საქართველოს სტატისტიკური წელიწდეული: https://www.geostat.ge/ka/single-categories/95/sakartvelos-statistikuri-tselitsdeuli
10.3. ონლაინ მონაცემთა ბაზა
მონაცემები ხელმისაწვდომია ყველა მომხმარებლისთვის სტატისტიკის სამსახურის ვებ-საიტზე: https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/26/samomkhmareblo-fasebis-indeksi-inflatsia ასევე მონაცემთა გავრცელების პროგრამის, PC-Axis-ის საშუალებითაც: https://pc-axis.geostat.ge/PXWeb/pxweb/ka/Database
10.4. მიკრომონაცემების ხელმისაწვდომობა
-
10.5. სხვა
-
10.6. დოკუმენტაცია მეთოდოლოგიაზე
სამომხმარებლო ფასების ინდექსის და საბაზო ინფლაციის გაანგარიშების მეთოდოლოგია განთავსებულია სტატისტიკის სამსახურის ვებ-საიტზე: https://www.geostat.ge/media/46454/CPI-%E1%83%9B%E1%83%94%E1%83%97%E1%83%9D%E1%83%93%E1%83%9D%E1%83%9A%E1%83%9D%E1%83%92%E1%83%98%E1%83%90_271221.pdf
10.7. დოკუმენტაცია ხარისხის შესახებ
-

11. ხარისხის მართვა
11.1. ხარისხის უზრუნველყოფა
სტატისტიკური პროცესების და პროდუქტების ხარისხის უზრუნველსაყოფად საქსტატი ხელმძღვანელობს ოფიციალური სტატისტიკის შესახებ საქართველოს კანონის მე-10 თავით „ოფიციალური სტატისტიკის ხარისხი“, აგრეთვე ევროპის სტატისტიკის პრაქტიკის კოდექსით, გაეროს ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტური პრინციპებით და ევროპის სტატისტიკის სისტემის ხარისხის უზრუნველყოფის ჩარჩოთი (ESS QAF).
11.2. ხარისხის შეფასება
საქსტატის მეთოდოლოგიის და ხარისხის მართვის სამმართველო დარგობრივ დეპარტამენტებთან ერთად პასუხისმგებელია წარმოებული სტატისტიკური პროდუქტების და პროცესების ხარისხზე. სამმართველო ატარებს სტატისტიკური პროცესების ხარისხის აუდიტს, თვითშეფასების გამოკვლევას და აფასებს სტატისტიკური პროდუქტებისა და პროცესების ხარისხთან დაკავშირებულ რისკებს. საქსტატში შემუშავებულია პოლიტიკის დოკუმენტები, სახელმძღვანელოები და სამუშაო პროცესების აღწერილობები. ეს დოკუმენტები უზრუნველყოფენ სტატისტიკური პროცესების და პროდუქტების სტანდარტიზებას და ხარისხის უზრუნველყოფის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბებას. საქსტატის ხარისხის პოლიტიკა ხელმისაწვდომია ვებ-საიტზე: https://www.geostat.ge/media/44379/QP_Geostat_GE.pdf

12. შესაბამისობა

12.1. მომხმარებელთა მოთხოვნები
სამომხმარებლო ფასების ინდექსი გამოიყენება შემდეგი მიზნებისთვის: 1. სამომხმარებლო ფასების ინდექსი არის ერთადერთი მაჩვენებელი, რომელიც გამოიყენება საქართველოში ინფლაციის დონის გასაანგარიშებლად. ამასთან, სამომხმარებლო ფასების ინდექსი მონაწილეობს ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებლის განსაზღვრის პროცესში; 2. სამომხმარებლო ფასების ინდექსი წარმოადგენს მნიშვნელოვან ორიენტირს შემოსავლების, სოციალური დახმარებების, ხელშეკრულებით გათვალისწინებული თუ სხვა თანხების ინდექსაციის პროცესში; 3. სამომხმარებლო ფასების ინდექსი ასრულებს დეფლატორის როლს სხვადასხვა ეკონომიკური მაჩვენებლის გაანგარიშების დროს ინფლაციის გავლენის გამოსარიცხად. ინდექსის ძირითადი მომხმარებლები არიან: საჯარო უწყებები, საერთაშორისო ოგრანიზაციები, მკვლევარები და სტუდენტები, მედია საშუალებები და სხვა დაინტერესებული პირები.
12.2. მომხმარებელთა კმაყოფილება
2021 წელს ჩატარდა მომხმარებელთა კმაყოფილების გამოკვლევა, რომლის მიზანი იყო მომხმარებლების მიერ სტატისტიკური მონაცემების ხარისხის შეფასების ანალიზი და მომხმარებელთა მომსახურების გაუმჯობესების გზების შესწავლა. გამოკვლევის ანგარიში განთავსებულია საქსტატის ვებ-საიტზე: https://www.geostat.ge/ka/page/customer-service
12.3. სისრულე
მონაცემები შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტებს.

13. სიზუსტე და სანდოობა
13.1. ზოგადი სიზუსტე
მონაცემების სიზუსტე უზრუნველყოფილია კვლევის და გაანგარიშების მეთოდების შესაბამისობით საერთაშორისო მეთოდოლოგიასთან.
13.2. შერჩევითი ცდომილება
სამომხმარებლო ფასების ინდექსის შერჩევითი ცდომილების შეფასება არ ხდება. არსებული ერთობლიობიდან კვლევის მიზნით გაკეთებული შერჩევის მოცულობა ოპტიმალურია კვლევის მიზნებისა და შეზღუდული რესურსების გათვალიწსინებით.
13.3. არაშერჩევითი ცდომილება
სამომხმარებლო ფასების ინდექსის არაშერჩევითი ცდომილების შეფასება არ ხდება. ამ სახის ცდომილების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით ინდექსის გაანგარიშების ეტაპი მოიცავს კონტროლის რამდენიმე დონეს.

14. დროულობა და პუნქტუალურობა
14.1. დროულობა
მონაცემები ქვეყნდება საანგარიშო თვის მომდევნო თვის 2-5 რიცხვში.
14.2. პუნქტუალურობა
მონაცემთა გამოქვეყნება ხდება სტატისტიკური სამუშაოების პროგრამაში მითითებული თარიღის შესაბამისად. გამოქვეყნების თარიღების დარღვევის ფაქტს ადგილი არ ჰქონია.

15. თანამიმდევრულობა და შესადარისობა
15.1. შესადარისობა – გეოგრაფიული
ფასების შეგროვება ხდება ქვეყნის 6 დიდ ქალაქში: თბილისში, ქუთაისში, ბათუმში, გორში, თელავსა და ზუგდიდში, საცალო ვაჭრობისა და მომსახურების ობიექტებზე. ეროვნული ინდექსი წარმოადგენს ცალკეული ქალაქების უმცირესი ან ზედა დონის ერთობლიობების ინდექსების შესაბამისი ქალაქების წონებით შეწონილ არითმეტიკულ საშუალოს. სამომხმარებლო კალათა იდენტურია ექვსივე ქალაქისთვის. ფასების შეგროვებისა და ინდექსის გაანგარიშების პრინციპები ეფუძნება საერთაშორისო მეთოდოლოგიას და მასთან სრულ შესაბამისობაშია. გარდა ამისა, ყველა რეგიონში ფასების შეგროვება ხდება ერთიანი მეთოდოლოგიის გამოყენებით, რაც უზრუნველყოფს მონაცემების შედარისობას ქვეყნის შიგნით.
15.2. შესადარისობა – დროში
სამომხმარებლო ფასების ინდექსი: მონაცემები დაყოფილია ორ დროით მწკრივად: 1. 2000-2003; 2. 2004-დღემდე. დაყოფა განპირობებულია 2004 წლიდან COICOP დაჯგუფებაზე გადასვლით.

თითოეული პერიოდის შიგნით დროითი მწკრივი შესადარისია ჯუფების დონეზე. მთლიანი ინდექსი შესადარისია 2000 წლიდან დღემდე მთელ პერიოდზე.
15.3. თანამიმდევრულობა – სტატისტიკურ მიმართულებებს შორის
მონაცემები თანამიმდევრულია.
15.4. თანამიმდევრულობა – შიდა
ინდექსები შესაბამისობაშია საწყის მონაცემებთან – ინდექსები აგრეგირებულ დონეზე მიიღება უმცირესი დონის ინდექსების საფუძველზე, მკაფიოდ განსაზღვრული პროცედურის მეშვეობით.

16. დანახარჯები და დატვირთვა
ფასების სტატისტიკური გამოკვლევის წლიური ბიუჯეტი (მოიცავს როგორც სამომხმარებლო, ისე მწარმოებელთა და იმპორტის ფასებს) 2024 წელს შეადგენს 282 510 ლარს.

17. მონაცემთა გადასინჯვა
17.1. მონაცემთა გადასინჯვა – პოლიტიკა
სტატისტიკურ მონაცემთა გადასინჯვის პოლიტიკა ხელმისაწვდომია საქსტატის ვებ-საიტზე: https://www.geostat.ge/media/44385/Revision-policy-and-error-correction_Geo.pdf
17.2. მონაცემთა გადასინჯვა – პრაქტიკა
მონაცემთა გეგმიური გადასინჯვა არ ხდება. არაგეგმიური გადასინჯვა (მონაცემთა დაზუსტების მიზნით) 2023 წელს არ მომხდარა.

18. სტატისტიკური დამუშავება
18.1. პირველადი მონაცემები
სამომხმარებლო ფასების ინდექსის გაანგარიშებისთვის პირველად მონაცემს წარმოადგენს საქონლისა და მომსახურების ფასები, რომელიც მოიპოვება ყოველთვიური გამოკლევის შედეგად. დასაკვირვებელი საქონელი და მომსახურება წარმოდგენილია ფიქსირებული **სამომხმარებლო კალათის** სახით, რომელიც ასახავს ქვეყნის საშუალო მომხმარებლის დანახარჯების სტრუქტურას. სამომხმარებლო კალათაში შემავალი საქონელი და მომსახურება შერჩეულია ეროვნული ანგარიშებისა და შინამეურნეობების ინტეგრირებული გამოკვლევის მონაცემთა საფუძველზე და დაჯგუფებულია „დანიშნულების მიხედვით ინდივიდუალური მოხმარების კლასიფიკაციის" – COICOP-ის (Classification of Individual Consumption by Purpose) შესაბამისად. ამჟამად კალათა შედგება 305 დასახელების საქონლისა და მომსახურებისგან. ფასების შეგროვება ხდება ქვეყნის **6 დიდ ქალაქში**: თბილისში, ქუთაისში, ბათუმში, გორში, თელავსა და ზუგდიდში საცალო ვაჭრობისა და მომსახურების ობიექტებზე. ქალაქების არჩევა განპირობებულია რეგიონის მოსახლეობის დანახარჯების წილით მთლიან მონეტარულ დანახარჯებში და ამ რეგიონში ქალაქის სიდიდით. ფასების რეგისტრაციისთვის **სავაჭრო ობიექტების შერჩევა** ხორციელდება მოქმედ ბიზნეს სუბიექტზე მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე. შერჩევა ხდება ქალაქების მიხედვით კალათაში შემავალი სასაქონლო ჯგუფებისთვის (ზოგ შემთხვევაში ინდივიდუალური საქონლისა თუ მომსახურებისათვის) ზომის პროპორციული მიმდევრობითი ალბათური შერჩევის (sequential pps sampling) მეთოდით. ამჟამად დაკვირვებაშია 1800-ზე მეტი ობიექტი. სავაჭრო და მომსახურების ობიექტების შერჩევის შემდეგ ხდება ბაზრის გამოკვლევა და სამომხმარებლო კალათაში შემავალი საქონლისა და მომსახურების ყველაზე მეტად გაყიდვადი **საქონლის (მომსახურების) სახეობების** და **ბრენდების** განსაზღვრა. შერჩევაში ხვდება სამომხმარებლო ბაზარზე ყველაზე მეტად მოთხოვნადი სახეობა. ყოველთვიურად ხდება 17 000-მდე ფასის დაფიქსირება ქვეყნის მასშტაბით.
18.2. მონაცემთა შეგროვების სიხშირე
ფასების რეგისტრატორების მიერ ფასებზე დაკვირვება ხორციელდება ყოველთვიურად, საანგარიშო თვის ერთსა და იმავე რიცხვში, 10-დან 20 რიცხვის ჩათვლით პერიოდში.
18.3. მონაცემთა შეგროვება
ფასებზე დაკვირვება ხდება ორი ძირითადი მეთოდით – ადგილობრივი და ცენტრალიზებული დაკვირვება. **ფასებზე ადგილობრივი დაკვირვება** ხორციელდება ფასების რეგისტრატორების მიერ სამომხმარებლო კალათაში შემავალი საქონლისა და მომსახურების უმეტეს ნაწილზე. ფასებზე ადგილობრივი დაკვირვებისთვის გამოიყენება სხვადასხვა საშუალება: • ფასების რეგისტრატორი პირადად მიდის დაკვირვების ობიექტზე და აფიქსირებს წინასწარ შერჩეული კონკრეტული სახეობის ფასს; • ფასების რეგისტრატორი სატელეფონო ზარის საშუალებით იგებს შესაბამისი საქონლის ან მომსახურების სახეობის ფასს; ასეთი სახის საქონელსა და მომსახურებას წარმოადგენს:

- o სატრანსპორტო მომსახურება (მატარებლის ბილეთები; ავიაბილეთები; სამოქალაქო საავტომობილო ტრანსპორტი);
- o კავშირგაბმულობა (ტელეფონის სააბონენტო გადასახდელის, საქალაქთაშორისო საუბრების, მობილურ ტელეფონზე საუბრის, ინტერნეტ მომსახურების ტარიფები);
- o საკაბელო ტელევიზიით სარგებლობის ტარიფი;
- o კომუნალური გადასახდელი (ბუნებრივი გაზი, წყალი, ელექტროენერგია, ნაგვის გატანა);
- o სამედიცინო მომსახურება (თერაპევტისა და სტომატოლოგის მომსახურება, ქირურგიული და სამშობიარო მომსახურება, სისხლის ანალიზი).

საქონლისა და მომსახურების ფასებზე დაკვირვება ხორციელდება საცალო ვაჭრობისა და მომსახურების შემდეგი ტიპის ობიექტებში:

- ბაზრისა და ბაზრობის ტიპის სავაჭრო ობიექტები;
- მაღაზიები;
- სუპერმარკეტები;
- სპეციალიზებული მაღაზიები და სავაჭრო ქსელები;
- საგაზეთო ჯიხურები;
- საყოფაცხოვრებო მომსახურების დაწესებულებები;
- დასასვენებელი და გასართობი დაწესებულებები;
- ჯანდაცვისა და საგანმანათლებლო დაწესებულებები;
- საზოგადოებრივი კვების ობიექტები და სხვ.

ფასებზე ცენტრალიზებული დაკვირვება ხორციელდება საქსტატის ცენტრალური ოფისის მიერ. ეს მეთოდი მოიცავს ცენტრალიზებულად დადგენილი ფასების რეგისტრაციას, რომელთა შესახებ ინფორმაციის მოპოვება შესაძლებელია სავაჭრო ობიექტების სათაო ოფისებში. ცენტრალიზებული დაკვირვების დროს მნიშვნელოვანია შემოწმდეს, არის თუ არა ხელმისაწვდომი დასაკვირვებელი საქონელი ან მომსახურება შესაბამის ქალაქებში არსებულ ცენტრალიზებულად მართულ ობიექტებში.

ცენტრალიზებულად დადგენილ ფასებზე დაკვირვება გულისხმობს ისეთი საქონლისა და მომსახურების ფასების რეგისტრაციას, რომელზეც მთელი ქვეყნის მასშტაბით ერთი და იგივე ფასი ფიქსირდება, ან რომელიც წარმოადგენს ქვეყნის მასშტაბით გავრცელებულ სპეციალიზებულ სავაჭრო ქსელებში წარმოდგენილ პროდუქციას. ასეთ ფასებზე დაკვირვება შეიძლება განხორციელდეს ფასების რეგისტრატორის ან ცენტრალური ოფისის მიერ, დაფიქსირებული ფასის ყველა ქალაქზე შემდგომი გავრცელებით. ამ ტიპის საქონლისა და მომსახურების მაგალითებია:

- ფარმაცევტული საქონელი;
- ახალი და მეორადი ავტომობილები;
- საწვავი (ბენზინი, დიზელის საწვავი);
- მატარებლის ბილეთების ტარიფები;
- ავიაბილეთების ტარიფები;
- მობილურ ტელეფონზე საუბრის ტარიფები;
- საბანკო მომსახურების ღირებულება;
- საქალაქთაშორისო საუბრების ტარიფები და ა.შ.

18.4. მონაცემთა კონტროლი

სამომხმარებლო ფასების ინდექსის მონაცემთა კონტროლი ხორციელდება ორ ეტაპად:

პირველ ეტაპზე კონტროლი ხორციელდება ფასების რეგისტრაციის საველე სამუშაოების პარალელურად. თუ რეგისტრირებული ფასი სცდება მოცემული საქონლისთვის (მომსახურებისთვის) ფასების წინასწარ განსაზღვრულ პროცენტულ შუალედს, პროგრამულ უზრუნველყოფაში გათვალისწინებულია კონტროლები, რომლებიც რეგისტრატორს ფასის გადამოწმების მითითებას აძლევს. ფასის სისწორეს ფასების რეგისტრატორი ადასტურებს კომენტარის საშუალებით. რეგისტრირებული მონაცემები იმავე დღეს იგზავნება ცენტრალურ ოფისში, სადაც ხდება მიღებული ინფორმაციის გაანალიზება შესაბამის ქალაქზე პასუხისმგებელი თანამშრომლის მიერ და მისი მითითებით, საჭიროების შემთხვევაში, რეგისტრატორი ახორციელებს ფასების გადამოწმებას.

მეორე ეტაპზე პირველადი მონაცემების ანალიზი ხორციელდება ცენტრალურ ოფისში ინდექსებისა და საშუალო ფასების გაანგარიშების შემდეგ, რომლის დროსაც ხდება:

1. ექვსივე ქალაქში დაფიქსირებული დეტალური და ჯგუფის ინდექსების ერთმანეთთან შედარება და საშუალო მნიშვნელობიდან მკვეთრად განსხვავებული ინდექსების სისწორის გადამოწმება;
2. საშუალო ფასებისა და დეტალური ინდექსების დინამიკის გაანალიზება.

უმცირესი ერთობლიობის ინდექსი საიმედოდ ითვლება ზემოაღნიშნული კონტროლის ეტაპების გავლის შემდეგ, ქალაქების დონეზე დაფიქსირებული შესადარი ფასების რაოდენობის მიუხედავად.
18.5. მონაცემთა გაანგარიშება
სამომხმარებლო კალათის ჯგუფებისა და ინდივიდუალური საქონლის (მომსახურების) წონები ეფუძნება ეროვნულ ანგარიშთა სისტემით განსაზღვრულ მოხმარების სტრუქტურას და ასახავს მონეტარული დანახარჯების უახლეს მონაცემებს ქვეყნის მასშტაბით. წონების გაანგარიშების დამატებით წყაროს წარმოადგენს შინამეურნეობების ინტეგრირებული გამოკვლევიდან მიღებული ინფორმაცია. მიღებული წონები წარმოადგენს საქონელზე (მომსახურებაზე) გაწეული მონეტარული დანახარჯების წილს მონეტარული სამომხმარებლო დანახარჯების მთელ მოცულობაში. ქალაქის წონები გამოითვლება სამომხმარებლო მონეტარული დანახარჯების მთელ მოცულობაში შესაბამისი რეგიონის დანახარჯების წილის მიხედვით. ქალაქების წონების განსაზღვრა ასევე ეფუძნება ეროვნული ანგარიშებისა და შინამეურნეობების ინტეგრირებული გამოკვლევის მონაცემებს. წონების განახლება ხდება ყოველწლიურად, ზემოაღნიშნული წყაროებიდან მიღებული უახლესი მონაცემების გამოყენებით. t პერიოდის წონებისთვის საბაზო პერიოდად გამოიყენება t-2 პერიოდის მონაცემები. უმცირესი დონის ინდექსი მიიღება ფასების ფარდობების საშუალო გეომეტრიულის საფუძველზე. სამომხმარებლო ფასების ინდექსი მთელი სამომხმარებლო კალათისთვის გამოითვლება ლასპეირესის ტიპის ფორმულით. ეროვნული ინდექსი წარმოადგენს ცალკეული ქალაქების უმცირესი ან ზედა დონის ერთობლიობების ინდექსების შესაბამისი ქალაქების წონებით შეწონილ არითმეტიკულ საშუალოს. სამომხმარებლო კალათის ან საქონელ-წარმომადგენელთა სპეციფიკაციების ყოველწლიური განახლების პერიოდში, დეკემბერში, ხდება ფასების შეგროვება როგორც ძველი, ისე ახალი კალათის სახეობებისთვის, რაც განსხვავებული კალათების ჯაჭვური გადაბმის საშუალებას იძლევა. ჯგუფის წონების ან კომპონენტების ცვლილების მიუხედავად, ინდექსების ჯაჭვური გადაბმით შესაძლებელია ჯგუფის ინდექსის გაანგარიშება გრძელვადიანი საბაზო პერიოდით.
18.6. მოსწორება
არ გამოიყენება.

19. კომენტარი
-